

OPIKELUVALMIUKSIA TUKEVAT OPINNOT

Ammatilliset perustutkinnot, ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot

TOTEUTUSSUUNNITELMA 1.8.2023 ALKAEN
Vararehtorin hyväksymä toteutussuunnitelma
Opiskeluvalmiuksia tukevista opinnoista

Hyväksyjä: vararehtori
Versionro 9.1

SISÄLLYS

1	Opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen (OPVA) yleiset periaatteet ja muodostuminen	3
2	Opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen (OPVA) käytännön toteutus	5
2.1	Kenelle – tuen tarpeen tunnistaminen	5
2.2	Mitä – OPVA-opintojen sisällöt	5
2.3	Miten ja Milloin – OPVA-opintojen toteutusmalleja	6
2.4	Kuka – OPVA-opinnoista vastaavat opettajat/ohjaajat	6
3	Opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen (OPVA) osat ja palaute valmiuksien kehittymisestä	9
3.1	Oppimisvalmiudet	10
3.2	Kielivalmiudet	11
3.2.1	Lukeminen, kirjoittaminen ja suullinen ilmaisu	11
3.2.2	Tutkintokohtainen kielitaito (S2-kielituki)	11
3.2.3	Toinen kotimainen kieli	12
3.2.4	Vieras kieli	12
3.3	Matemaattis-luonnontieteelliset valmiudet	12
3.3.1	Numerotaidot	12
3.3.2	Matematiikka	13
3.3.3	Fysiikka ja kemia	13
3.4	Tietotekniset valmiudet	13
3.5	Arjen ja elämänhallinnan sekä käytännön valmiudet	14
3.6	Työelämävalmiudet	14

1 Opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen (OPVA) yleiset periaatteet ja muodostuminen

Opiskelijalle järjestettävät opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot perustuvat lakiin ammatillisesta koulutuksesta (L531/2017, 63 §). Tutkinnon perusteissa määrätyn tutkintokoulutuksen lisäksi voidaan järjestää opiskeluvalmiuksia tukevia opintoja. Opinnoilla vahvistetaan opiskelijan edellytyksiä suorittaa ammatillinen perustutkinto, ammattitutkinto, erikoisammattitutkinto tai niiden osia. Myös omaehtoisesti työttömyystuella tutkintoa opiskelevalle voidaan järjestää opiskeluvalmiuksia tukevia opintoja, kun asiasta sovitaan TE-toimiston kanssa.

Koulutuksen järjestäjä päättää opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen (OPVA) järjestämisestä ja sisällöstä. Opintojen järjestämisestä sovitaan ja valmiuksien hankkiminen suunnitellaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti ja yksilöllisesti osana osaamisen hankkimisen suunnittelua (Laki 531/2017, 48 § ja A673/2017 9§, kohta 8).

Opiskelijalle järjestettävän tuen tasot ammatillisessa koulutuksessa ovat:

- yleinen tuki: tukiopetus, väliaikainen tuki
- opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot (OPVA)
- erityinen tuki (ml. mukauttaminen ja poikkeaminen)
- (vaativa erityinen tuki, OSAOlla ei järjestämislupaa)

OPVA-opintojen tarkoituksena on, että opiskelija hankkii sellaista yksilöllisiin tarpeisiinsa perustuvaa osaamista, joka antaa hänelle edellytykset osallistua tutkintokoulutukseen ja osoittaa osaamisensa näytössä tai muulla tavoin.

OPVA-opintojen tavoitteena on tutkintokoulutuksessa vaadittavien opiskelutaitojen, esimerkiksi

- Oppimisvalmiuksien
- Kielivalmiuksien
- Matemaattis-luonnontieteellisten valmiuksien
- Tietoteknisten valmiuksien
- Arjen ja elämänhallinnan sekä käytännön valmiuksien ja
- Työelämävalmiuksien vahvistaminen.

Jos opiskelija tarvitsee oppimisvaikeuksien tai muun syyn vuoksi pitkäaikaista tai säännöllistä erityistä oppimisen ja opiskelun tukea tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaisten ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamiseksi, on hänellä oikeus erityiseen tukeen. Mikäli opiskelijan tuen tarve kohdistuu pidempiaikaiseen valmiuksien vahvistamiseen tai alan valinnan varmistamiseen, tukimuotona voidaan käyttää myös siirtymistä valmentavaan koulutukseen.

Opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen rahoituksen muodostuminen:

- OPVA opinnot kirjataan HOKSiin Opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen suunnitelmaan, silloin kun opiskelija opiskelee pääasiallisesti OPVAa. OPVA opinnoilla ei ole vaikutusta Opiskeluvuosien laskentataulukkoon.
- Perusrahoituksen opiskelijavuosia painotetaan OPVA-opintojen alakohtaisella painokertoimella siltä ajalta, kun opiskelija suorittaa pääasiassa (yli 50 %) OPVA-opintoja.
- Kunkin opiskelijan osalta opiskelijavuosia voidaan painottaa edellä mainitulla perusteella kuitenkin enintään 0,5 opiskelijavuoden (6 kk) ajalta (VnA682/2017 rahoituksen laskentaperusteista 2 §, 3 §.ja 15 §).
- Opiskelijalle voidaan toteuttaa OPVA-opintoja myös perusrahoituksella ilman painokerroinrahoitusta (alle 50 %). Tuki kirjataan Ohjauksen ja tuen suunnitelmaan. Tämä vahvistaa tutkinnon osien ja tutkintojen suorittamista (suoritusrahoitus) ja työllistymistä ja jatko-opintoihin siirtymistä (vaikuttavuusrahoitus).

Kenelle – Mitä – Miten – Milloin – Kuka

Tällä toteutussuunnitelmalla ohjataan OSAOn eri koulutusyksiköiden OPVA-opintojen järjestämistä. Opintojen osien toteutuksesta vastaa pääsääntöisesti opiskelijan oma koulutusyksikkö. Koulutusyksikkö päättää järjestettävistä opintojen osista opiskelijan tarpeen mukaan. Tarpeen mukaan yksiköt voivat toteuttaa OPVAa myös yhteistyössä.

2 Opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen (OPVA) käytännön toteutus

2.1 KENELLE – TUEN TARPEEN TUNNISTAMINEN

Opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen (OPVA) suunnittelu ja toteutusjärjestelyt perustuvat opiskelijan yksilölliseen tuen tarpeeseen. Tuen tarpeen tunnistaminen on osa henkilökohtaistamisen prosessia ja HOKSin ensikertaista laadintaa sekä HOKS-päivitystä. Henkilökohtaistamisen yhteydessä tehdään tarvittavat päätelmät ja suunnitelmat opiskelijakohtaisista opiskeluvalmiuksia tukevista opinnoista. Soveltuvan tukimuodon valinnassa otetaan tarvittaessa huomioon myös muu tarjolla oleva tuki (tukiopetus, erityinen tuki, tai valmentava koulutus TUVA, jos myös tutkinnon valinnassa on pohdittavaa). Opiskelijalla on oikeus saada tukea opiskeluvalmiuksiinsa oikea-aikaisesti (L531/2017 § 61, Oikeus saada opetusta ja ohjausta).

Tuen tarpeen tunnistamisen apuna opettaja käyttää soveltuvin osin esimerkiksi:

- nivelvaiheen tietoja (perusopetuksesta, kotoutumiskoulutuksesta, kielikokeesta, oppimisvalmiustestin tuloksista harkinnanvaraisessa valinnassa, TUVAsta, aiemmista opinnoista, jne.)
- opiskelijan omaa pyyntöä tuen tarpeesta
- perehdytyksen tai OSAOstartin aikana esiin tulevia asioita (tutkinnon sisällöt, työn kuva, opiskelijan tavoitteet, jne.)
- haastattelua ja HOKS-keskustelua/uraohjauskeskustelua,
- havainnointia ja palautetta opiskelijan toiminnasta ja oppimisesta
- henkilökohtaistamisen taustatietolomakkeen tietoja (mm. kiinnostuksen kohteet, olemassa olevat taidot ja kyky arvioida taitojaan, ammatilliset pyrkimykset, alkukartoitukset, testit) sekä muita siirto- ja taustatietoja
- Kielitaitotason testituloksia
- OPVA-opettajien/ohjaajien ja/tai erityisopettajien asiantuntemusta ja konsultaatiota
- INTRAssa ja osao.fi julkaistuja työkaluja ja arviointivälineitä (Ohjaus ja tukitoimet, Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot, Minustako Amis, Ohjauspalvelutarpeen arviointiväline, jne.)

2.2 MITÄ – OPVA-OPINTOJEN SISÄLLÖT

Opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen sisältöjä on kuvattu luvussa 3.

OPVA opintoja ei arvioida arvosanalla.

Opiskelijalle annetaan palautetta valmiuksien kehittymisestä. OPVA-opintojen vaikutusta opiskelijan valmiuksien kehittymiseen arvioidaan säännöllisesti ja suunnitelmaa muutetaan tarpeen mukaan.

2.3 MITEN JA MILLOIN – OPVA-OPINTOJEN TOTEUTUSMALLEJA

OSAOssa opiskeluvalmiuksia tukevia opintoja toteutetaan eri tavoin. Toteutustapoja ovat esimerkiksi pajamuotoinen toteutus (OPVA-paja) ja (pien)ryhmämuotoinen toteutus sekä opiskelijan tuen tarpeen mukaan erilaisia välimuotoja. Toteutustavoista sovitaan yksilöllisesti henkilökohtaistamisen yhteydessä aina kun tarve ilmenee. Opetuksen toteutuksen ajoitus ja kuvaus sisällöstä kirjataan opiskelijan HOKSiin.

OPVA-opintoja voidaan toteuttaa mm.

- pajatyöskentelynä, OPVA-pajassa tai hyödyntäen oppipajaa
- yksilö-, pari- ja / tai ryhmätyönä
- lähiopetuksena
- projektityöskentelynä
- verkko-opintoina tai verkkomateriaalia hyödyntäen
- oppimistehtävinä ja -peleinä
- työpaikalla, em. menetelmin (koulutussopimus tai oppisopimus)

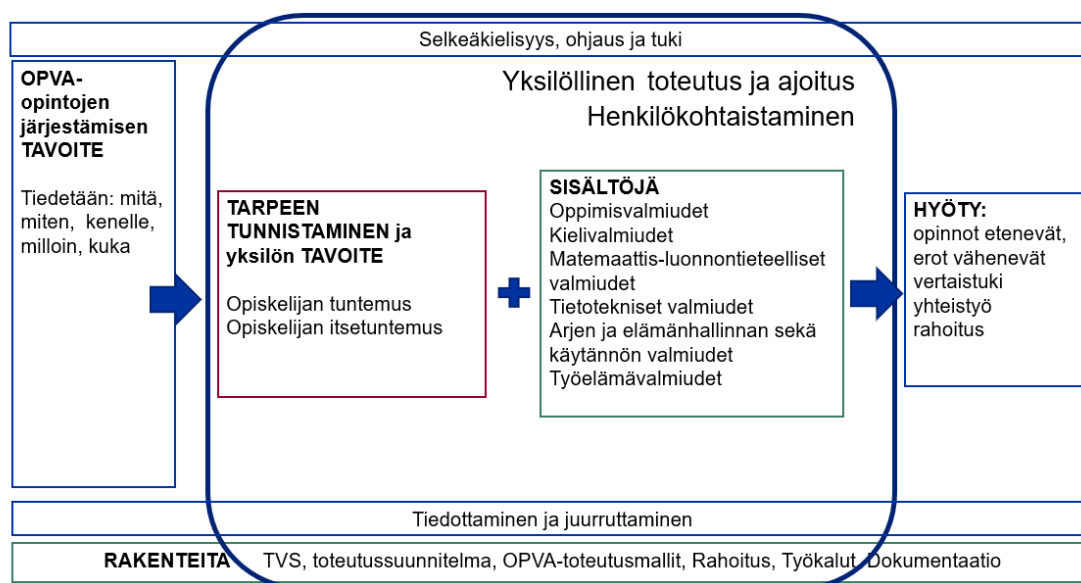
Toteutuksessa voidaan hyödyntää mm. seuraavia ohjauksen ja opetuksen malleja:

- henkilökohtainen ohjaus: samanaikaisopetuksena, pajatyöskentelyssä, työelämässä ohjaamisen yhteydessä, esimerkiksi yhteistyössä ammatinopettaja ja S2-opettaja
- pienryhmäohjaus: pajatyöskentelynä tai ryhmämuotoisena
- ryhmäkohtainen opetus
- opetus- ja verkkomateriaali (mm. kielten opetus, S2-kielen opetusmateriaali, TUVA-koulutuksen opetus- ja verkkomateriaali)

2.4 KUKA – OPVA-OPINNOISTA VASTAAVAT OPETTAJAT/OHJAAJAT

Opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen järjestämistä varten **koulutusyksikössä nimetään OPVA-opinnoista vastaavat opettajat/ohjaajat** (esimerkiksi OPVA-tiimi).

Henkilökohtaistamisen yhteydessä opettaja voi konsultoida OPVA-opettajia/ohjaajia ja/tai erityisopettajaa, S2-opettajaa jne. tuen tarpeen tunnistamisen yhteydessä. Koulutusyksikkö suunnittelee ennakoon, millaisilla järjestelyillä tukea toteutetaan.

OSAO

Kuva 1. Opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen kokonaisuus

Kenelle, mitä, miten, milloin, kuka

OPVA-toteutusmalli	Kenelle, mitä, miten, milloin, kuka
Kenelle	Opiskelijalle, jolla on yksilöllinen <u>tarve</u> OPVA-opinnoille
Mitä	OPVA-toteutussuunnitelma, esim.: *Osallisuus ja käytännön taidot, Arjen ja elämänhallinnan taidot, Oppimisvalmiudet, Työelämävalmiudet, Kielivalmiudet, Matemaattiset valmiudet, Tietotekniset valmiudet; opiskelijan tarpeen mukaisesti
Miten	a. OPVA-paja (virtuaalinen tai fyysinen pajatyypinen toteutus, pajaopettaja voi liikkua opiskelijan mukaan) b. Tarvittaessa voi muodostaa ryhmiä esim. alakohtaisesti tai tarvelähtöisesti, ks. <u>rakenteita</u>
Milloin	Opinnot tarjolla jatkuvasti, ks. nimetyt OPVA-opettajat/ohjaajat. Yksikkö varaa resurssia tarvelähtöisesti ennakoiden. Aikataulutus: mitä milloinkin on tarjolla, jotta voi valita, ...
Kuka	Yksikköön nimetään OPVA-opinnoista* vastaavat opettajat/ohjaajat (esimerkiksi OPVA-tiimi) Yksiköt resursoivat riittävät opettajaresurssit eri aihealueille. Lähiyksiköiden välillä voi tehdä yhteistyötä. Yksiköt ja OPVA-toimijat sopivat yhteistyöstä yhdessä opinto-ohjaajan ja erityisopetusvastaavan asiantuntemusta hyödyntäen. Suunnitelma laaditaan henkilökohtaistamisen yhteydessä yhteistyössä opiskelijan ja omaopettajan sekä OPVA-opettajan sekä tarvittaessa S2-opettajan, opinto-ohjaaja tai erityisopetusvastaavan kanssa.

OSAO

Kuva 2. Opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen toteutusmalli

Wilma ja toteutusmallit

Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot

Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot alkuaan	Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot päättyen	Opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen nimi	Opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen kuvaus
9.1.2023	13.1.2023	Matemaattis-luonnontieteelliset valmiudet	Harjoittelee prosenttilaskuja ja mittayksiköiden muunn...
6.2.2023	6.2.2023	Kielivalmiudet: Tutkintokohtainen kielitaito	Harjoittelee asiakaspalvelusanastoa ja vuorovaikutustil...

Opiskelijalle suunniteltu ohjaus ja tuki

Ohjauksen ja tuen muodot: OPVA-opinnot

Tukimuodon sisältö: Tietotekniset valmiudet: tietokoneen käytön harjoittelua 2 x 2 h/viikko oppipajalla

Tukimuodon vastuupettaja: hwendorff Seija

Tuen alkamispäivä: 13.3.2023

Tuen päättymispäivä: [ ]

OSAO

1 OPVA opintoja
Tutkinnon opintoja

1 OPVA-opintoja Tutkinnon opintoja

3 Tutkin non opintoj a OPVA Tutkin non opintoj a OPVA Tutkin non opintoj a OPVA

2 Tutkinnon opintoja

OPVA-opintoja pajalla tarvittaessa

2 Tutkinnon opintoja

Kuva 3. Opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen järjestämisen toteutusmalleja, jossa esimerkeissä 1 ja 3 toteutetaan pääasiassa (yli 50%) OPVA-opintoja. OPVA opinnot kirjataan HOKSiin Opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen suunnitelmaan. Toteutusvaihtoehdossa 2 toteutetaan OPVA-opintoja perusrahoituksella (alle 50%). Ne kirjataan Ohjauksen ja tuen suunnitelmaan.

3 Opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen (OPVA) osat ja palaute valmiuksien kehittymisestä

Opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen (OPVA) järjestämisen tavoitteena on, että opinnot mahdollistavat tutkinnon/tutkinnon osien suorittamisen ja tarvittavan osaamisen hankkimisen. Opiskeluvalmiuksien vahvistamisen suunnittelun lähtökohtana ja päämääränä on opiskelijan yksilöllinen tarve suhteessa suoritettavan tutkinnon / tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksiin tai osaamistavoitteisiin.

Opiskelijan OPVA-opintojen järjestämisestä sovitaan henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa (HOKS). Henkilökohtaistamisen yhteydessä sovitaan opiskelijan OPVA-opintojen tavoitteista, sisällöistä (osista), aikataulusta, kestosta sekä toteutustavoista opiskelijan tuen tarpeen mukaisesti. Suunnitelman osuvuutta ja toteutumista (tapa, aika, intensiivisyys, sisältö, suhde muuhun tukeen, oikea-aikaisuus ja riittävyys) sekä opiskelijan valmiuksien kehittymistä arvioidaan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa viimeistään HOKSin päivittämisen yhteydessä.

Suunnitelma laaditaan yhteistyössä opiskelijan ja omaopettajan sekä OPVA-opettajan/ohjaajan sekä tarvittaessa S2-opettajan, opinto-ohjaaja tai erityisopetusvastaavan kanssa.

Opiskelijalla on oikeus saada palautetta osaamisensa kehittymisestä tutkinnon suorittamisen tai koulutuksen aikana. Suullinen tai kirjallinen palaute valmiuksien kehittymisestä annetaan ja saadaan aina suhteessa opiskelijan HOKSissa määriteltyihin OPVA-opintojen järjestämisen tavoitteisiin. OPVA-suunnitelmaa päivitetään ja merkitään HOKSin päivitysmerkintä, jos tuen tarve tai toteutustapa tai -aika muuttuu tai jos opiskelija ei koe hyötывnsä tuesta, jotta muutkin tietävät.

Esimerkki päivitysmerkinnöistä Wilmassa

HOKS laadinta-, hyväksyntä- ja päivitystapahtumat *

18.11.2019	Päivitys	Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot: Jatketaan OPVA-pejalla ks. suunnitelma
15.9.2020	Päivitys	Tarkennettu OPVA-suunnitelmaa 21.9. aikaen

Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot

14.9.2020	14.9.2020	Kielivalmiudet: Tutkintokohtainen kielitaito	Harjoittelee asiakaspalvelusanastoa ja vuorovaikutustilanteita (koko aikajaksolla yli 50% = eli yksi päivä pääasiassa näitä opintoja. Voi toistua viikoittain, jolloin jokaisesta oma kirjaus.
21.9.2020	21.9.2020	Kielivalmiudet: Tutkintokohtainen kielitaito	Harjoittelee asiakaspalvelusanastoa ja vuorovaikutustilanteita, sekä kielen rakenteita

OSAO

Kuva 4. Esimerkki päivitysmerkinnöistä Wilmassa.

Opetuksen ja opiskelun tueksi INTRAan on kuvattu ja linkitetty materiaalia mm. sivuille [Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot](#) sekä [Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten opiskelijoiden ohjaus](#).

Soveltuvaa materiaalia löytyy myös:

- [Hyvinvoiva amis-menetelmäpankista](#)
- [Avointen oppimateriaalien kirjastosta](#) ja
- [Taitava OPVA -sivulta](#)

Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot muodostuvat seuraavista opintojen osista:

Oppimisvalmiudet

Kielivalmiudet

Lukeminen, kirjoittaminen ja suullinen ilmaisu

Tutkintokohtainen kielitaito (S2-kielituki)

Toinen kotimainen kieli

Vieras kieli

Matemaattis-luonnontieteelliset valmiudet

Numerotaidot

Matematiikka

Fysiikka ja kemia

Tietotekniset valmiudet

Arjen ja elämänhallinnan sekä käytännön valmiudet

Työelämävalmiudet

Opiskelijan tarpeen mukaan seuraavista osista valitaan yksi tai useampi osa (3.1 ... 3.1.1...) joka on opintojen nimi ja valittujen osien sisältä yksi tai useampi kohta (• xxx), joka on runkona opintojen kuvaukselle.

Tarvittava tuki suunnitellaan tarvelähtöisesti henkilökohtaistamisen yhteydessä ja HOKSiin kirjataan Opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen suunnitelmaan opintojen kuvaus, eli milloin, mitä ja miten opiskelija harjoittelee/vahvistaa valmiuksia käytännössä. KOSKI:en siirtyy päivämäärätieto sekä opintojen kuvaus ja eHOKSiin siirtyy opintojen kuvaus.

3.1 OPPIMISVALMIUDET

Seuraavista sisällöistä valitaan opiskelijan tarpeen mukaiset yksilöllisiä tavoitteita tukevat kohdat.

Opiskelija esimerkiksi:

- kartoittaa ja tunnistaa omia opiskelutaitojaan, oppimistapaansa ja -tyyliään, oppimisen vahvuuksia ja kehittämiskohtia sekä oman oppimisen haasteita
- käyttää ja kehittää itselle sopivia oppimistekniikoita
- suunnittelee omaa opiskeluaan ja ottaa vastuuta opinnoistaan sekä vahvistaa opiskelumotivaatiotaan ja asettaa omia oppimisen ja opiskelutaitojen tavoitteita
- hyödyntää ohjausta ja palautetta
- harjoittelee itseohjautuvuuteen, itsearviointiin ja itsetuntemukseen liittyviä taitoja
- harjoittelee ryhmätyötilanteissa toimimista ja ryhmän avulla oppimista

3.2 KIELIVALMIUDET

3.2.1 Lukeminen, kirjoittaminen ja suullinen ilmaisu

Seuraavista sisällöistä valitaan opiskelijan tarpeen mukaiset yksilöllisiä tavoitteita tukevat kohdat.

Opinnot koskevat pääasiassa niitä opiskelijoita, joilla äidinkielenään on suomi/ ruotsi /viittomakieli/ romani/ saame tai muita kaksikielisiä opiskelijoita.

Opiskelija esimerkiksi:

- harjoittelee/vahvistaa lukemista ja kirjoittamista suomen kielellä
- vahvistaa työtehtävissä ja ammattiin opiskelussa tarvittavaa kuullun ymmärtämistä, puhumista, luetun ymmärtämistä ja kirjoittamista
- harjoittelee/vahvistaa visuaalista- ja kuvalukutaitoa (kuviot, diagrammit, symbolit, kartat, ...)
- harjoittelee erilaisissa alakohtaisissa vuorovaikutustilanteissa selviytymistä ja erilaisia viestintä- ja kommunikointikeinoja ja miten erilaisissa vuorovaikutustilanteissa viestitään (arkielämä, työelämä)
- vahvistaa eri tilanteissa ammattiin liittyviä käytöstapoja ja tapakulttuuria.

3.2.2 Tutkintokohtainen kielitaito (S2-kielituki)

Opinnot koskevat pääsääntöisesti niitä opiskelijoita, joilla on äidinkielenään muu kuin suomen kieli. Opinnot on suunnattu maahanmuuttajille, joiden kielitaitotaso ei ole vielä riittävällä tasolla suhteessa tutkinnon kielellisiin vaatimuksiin. Opinnoissa otetaan huomioon opiskelijan nykyinen kielitaitotaso ja pyritään mahdollisimman oikean tasoiseen kielitukeen päämääränä saavuttaa tutkinnossa ja työssä tarvittava kielitaito.

Kielituki suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä tutkinnon osan opettajan kanssa. Kielitukea toteutetaan pääasiassa samanaikaistukena eri oppimisympäristöissä mm. työpaikalla.

Opiskelija esimerkiksi:

- harjoittelee keskeistä ala-/tutkintokohtaista sanastoa tutkinnon osittain tai aihealueittain
- harjoittelee työtehtävissä ja ammattiin opiskelussa tarvittavaa luetun ymmärtämistä sekä kirjallista tuottamista
- harjoittelee erilaisissa alakohtaisissa vuorovaikutustilanteissa selviytymistä (puhuminen ja ymmärtäminen, selkeä ääntäminen),
- harjoittelee alakohtaisia vuorovaikutustilanteita esim. työelämässä oppimispaikan hakua tai työpaikalla aloittamista jne.
- harjoittelee visuaalista- ja kuvalukutaitoa (esim. kuviot, diagrammit, symbolit, kartat, ...)

3.2.3 Toinen kotimainen kieli

Opiskelijaa tuetaan tutkinnon/tutkinnon osan ammattitaitovaatimusten saavuttamisessa ohjaamalla ja tukemalla häntä toisen kotimaisen kielen oppimisessa (ruotsi). Tämä koulutuksen osa koskee pääasiassa niitä tutkinnon suorittajia, joilla on äidinkielenään suomen kieli.

Seuraavista sisällöistä valitaan opiskelijan tarpeen mukaiset yksilöllisiä tavoitteita tukevat kohdat.

Opiskelija esimerkiksi:

- harjoittelee kielenkäytön eri osa-alueita ja viestintä- ja vuorovaikutustilanteita
- tutustuu ammattiviestinnän erilaisiin tilanteisiin toisella kotimaisella kielellä
- harjoittelee toisen kotimaisen kielen keskeisiä rakenteita
- harjoittelee asiakaspalveluun liittyviä viestintätaitoja, sanastoa ja kielenkäyttöä.

3.2.4 Vieras kieli

Seuraavista sisällöistä valitaan opiskelijan tarpeen mukaiset yksilöllisiä tavoitteita tukevat kohdat.

Opiskelija esimerkiksi:

- harjoittelee kielenkäytön eri osa-alueita ja viestintä- ja vuorovaikutustilanteita
- tutustuu ammattiviestinnän erilaisiin tilanteisiin vieraalla kielellä
- harjoittelee vieraan kielen keskeisiä rakenteita
- harjoittelee asiakaspalveluun liittyviä viestintätaitoja, sanastoa ja kielenkäyttöä.

3.3 MATEMAATTIS-LUONNONTIETEELLISET VALMIUDET

3.3.1 Numerotaidot

Seuraavista sisällöistä valitaan opiskelijan tarpeen mukaiset yksilöllisiä tavoitteita tukevat kohdat.

Opinnot koskevat pääosin niitä opiskelijoita, joilla on äidinkielenään muu kuin suomen kieli tai jonka aiemmista matemaattis-luonnontieteellisistä opinnoista on pitkä aika tai osaaminen näissä asioissa puuttuu.

Opiskelija esimerkiksi:

- harjoittelee/kertaa peruslaskutoimituksia
- harjoittelee/kertaa prosentti- ja murtolukulaskuja, pinta-aloja, geometriaa, mittayksiköiden muunnoksia, desimaaleja tms.
- harjoittelee matemaattista lukutaitoa ja sanallisten tehtävien ymmärtämistä.

3.3.2 Matematiikka

Seuraavista sisällöistä valitaan opiskelijan tarpeen mukaiset yksilöllisiä tavoitteita tukevat kohdat.

Opiskelija esimerkiksi:

- vahvistaa peruslaskutoimituksien osaamista (esim. prosentti- ja murtolukulaskut, pinta-alat, geometria, mittayksiköiden muunnokset)
- harjoittelee laskutoimitusten oikeellisuuden arvioimista
- harjoittelee yhtälöiden käyttöä matemaattisten ongelmien ratkaisuihin
- tutustuu/kertaa tilastojen tulkintaa
- vahvistaa päässälasku- ja päättelytaitoja.

3.3.3 Fysiikka ja kemia

Seuraavista sisällöistä valitaan opiskelijan tarpeen mukaiset yksilöllisiä tavoitteita tukevat kohdat.

Opiskelija esimerkiksi:

- tutustuu keskeisiin fysiikan ja kemian käsitteisiin, ilmiöihin ja lainalaisuuksiin työelämälähtöisesti esim. lämpötilan merkitys kasvien kasvamisessa, ruoan säilymisessä, omavalvonta, työtehtäviin käytetyn ajan seuranta ja resurssien hyödyntäminen -yhteys
- harjoittelee laskutoimitusten oikeellisuuden arvioimista
- tutustuu/kertaa tilastojen tulkintaa
- vahvistaa päässälasku- ja päättelytaitoja
- tutustuu, mihin fysiikan ja kemian käsitteet, ilmiöt ja lainalaisuudet vaikuttavat elin- ja työympäristössä ja yhteiskunnassa

3.4 TIETOTEKNISET VALMIUDET

Seuraavista sisällöistä valitaan opiskelijan tarpeen mukaiset yksilöllisiä tavoitteita tukevat kohdat.

Opiskelija esimerkiksi:

- harjoittelee/tutustuu tietokoneen perustoimintoihin ja/tai -osiin
- harjoittelee opiskelussa käytettäviä sovelluksia (esim. Wilma, sähköposti, O365, Moodle/Pinja,..), tekstinkäsittelyä, viestintäkanavia, multimediaa, karttaohjelmia, tms.
- harjoittelee tieto- ja viestintätekniikan perusasioita
- tutustuu internetin ja hakutoimintojen perusasioihin ja vahvistaa tiedonhakutaitoja

3.5 ARJEN JA ELÄMÄNHALLINNAN SEKÄ KÄYTÄNNÖN VALMIUDET

Seuraavista sisällöistä valitaan opiskelijan tarpeen mukaiset yksilöllisiä tavoitteita tukevat kohdat.

Opiskelija esimerkiksi:

- tunnistaa omaan elämäntilanteeseen liittyviä haasteita ja omia voimavarojaan
- arvioi ja vahvistaa omaa hyvinvointiaan (mm. terveelliset elämäntavat, hygienia, ajan käyttö, raha-asiat) (vrt. Työkykypassi)
- asettaa omaan elämäntilanteeseensa sopivia realistisia tavoitteita
- osaa hakea apua haastavissa tilanteissa ja hakeutuu tarvittaessa eri palvelujen piiriin (opinto-ohjaus, terveydenhuolto, opiskeluhuollon palvelut, ..)
- tunnistaa oman vuorokausirytmensä ja mukauttaa sitä opiskelun ja työelämän tarpeisiin
- vahvistaa omaa pitkäjänteisyyttä sekä sitoutuu valitsemansa tutkinnon suorittamiseen
- tunnistaa sosiaalisten suhteiden merkityksen hyvinvoinnille

3.6 TYÖELÄMÄVALMIUDET

Käytännön toteutuksessa on opiskelijakohtaisesti on mietittävä, miten opiskelijaa ohjataan esimerkiksi seuraavissa tilanteissa:

- työ(elämässäoppimis)paikkaa haetaan,
- työpaikalle matkustetaan,
- työpaikalla toimitaan
- työelämässäoppimispaikkaan siirtyminen ohjataan (siirtymän ylitys turvallisesti) jne.

Lisäksi suunnitellaan missä ja miten opiskelija voi näitä taitoja harjoitella ohjatusti. Tarjotaan esimerkiksi (koululla, työpaikalla, muualla) alakohtaisia harjoitteluympäristöjä tukemaan työelämässä oppimiseen siirtymistä, työelämässä toimimista tai harjoitusyritystoiminnan tms. kautta siirtymistä työelämään (ns. saattaen vaihto), ja miten ohjataan haasteellisimmissä tilanteissa olevia, jotta hekin pääsevät (oppimaan) työelämään.

Seuraavista sisällöistä valitaan opiskelijan tarpeen mukaiset yksilöllisiä tavoitteita tukevat kohdat.

Opiskelija esimerkiksi:

- tutustuu työelämän pelisääntöihin
- harjoittelee oman osaamisensa ja taitojensa sanoittamista/kertomista
- harjoittelee työelämässäoppimispaikan hakemista
- harjoittelee (työ)haastatteluun/keskusteluun osallistumista ja vuorovaikutustilanteita
- valmistautuu mahdollisiin vastoinkäymisiin ja miten niihin voi varautua
- tutustuu oman alansa työturvallisuusohjeisiin
- hankkii tietoa alan työtehtävistä ja työympäristöistä
- hankkii tietoa työntekijän oikeuksista ja velvollisuuksista
- tutustuu alan työhyvinvointiin ja työssäjaksamiseen liittyviin tekijöihin (vrt. Työkykypassi)
- tutustuu oman alan tapakulttuuriin työyhteisössä.